

NÁHRADNÍ VÝŽIVNÉ

Eva Pulkrtová

CO JE NÁHRADNÍ VÝŽIVNÉ?

- ◉ Poskytování výživného oprávněným osobám v případě, že jej neposkytnou osoby povinné, především rodiče
- ◉ Náhradní výživné poskytuje stát
- ◉ Stát poskytuje náhradu výživného s tím, že je bude prostřednictvím svých úřadů vymáhat zpět

SMYSL INSTITUTU

- ◉ Nárok na výživné představuje pro některé z oprávněných jediný a nezbytný peněžní příjem
- ◉ Stát peníze poskytuje ihned - v okamžiku, kdy je oprávněný potřebuje
- ◉ Omezení konfliktů oprávněného s povinným, oprávněnému odpadají administrativně právní povinnosti

SUBJEKTY NV

- Takové FO a PO, kterým jsou v rámci zákonné úpravy náhradního výživného stanoveny práva a povinnosti
- Oprávněný
- Žadatel
- Povinný
- Stát

NÁROK NA NÁHRADNÍ VÝŽIVNÉ

- ⊙ Vzniká, jsou-li splněny následující podmínky:
 1. Nesplnění vyživovací povinnosti ze strany povinného
 2. Nevyužití pomoci v hmotné nouzi
 3. Nízký příjem žadatele

ZPŮSOBY FINANCOVÁNÍ

- ⊙ Lze se vydat dvojí cestou:
 1. Zřízení speciální instituce, která bude mít náhradní výživné na starost
 2. Navázání systému na sociální zabezpečení státu

VYMÁHÁNÍ VÝŽIVNÉHO V MEZINÁRODNÍM PRÁVU SOUKROMÉM - PRAMENY PRÁVA

- ◉ Vnitrostátní právní normy
- ◉ Mezinárodní smlouvy sjednané na půdě Haagské konference (Haagské úmluvy z 2. října 1973 o právu použitelném na vyživovací povinnosti, o uznávání a výkonu rozhodnutí o vyživovací povinnosti k dětem)
- ◉ Unijní právní předpisy - nařízení Brusel I a nařízení o evropském exekučním titulu

HVÚ 1973

- ◉ Dopadá na rozhodnutí vydané soudem nebo správním orgánem
- ◉ Rozhodnutí mohou být vydána ve prospěch FO nebo ve prospěch veřejné instituce (zařízení, v němž se dítě nachází)

PODMÍNKY PRO UZNÁNÍ A VÝKON ROZHODNUTÍ (HVÚ)

- ◉ Rozhodnutí vydané členským státem bude uznáno jiným členským státem, jestliže:
 1. Bylo vydáno pravomocným orgánem
 2. Již není předmětem přezkumu státu, který jej vydal
- ◉ Může být uznána i část rozhodnutí
- ◉ Stát, který byl požádán o uznání rozhodnutí, jej věcně nepřezkoumává, rozhoduje podle vlastního práva

ROZHODNUTÍ VE PROSPĚCH VEŘEJNÉ INSTITUCE

- ◉ Veřejná instituce může požadovat úhradu výdajů, které vynaložila na oprávněného
- ◉ Rozhodnutí může být uznáno a vykonáno, jestliže:
 1. Je tento požadavek v souladu s vnitrostátním právem, ve kterém se instituce nachází
 2. V souladu s MPS státu, ve kterém má být rozhodnutí vykonáno

ROZHODNUTÍ VE PROSPĚCH VEŘEJNÉ INSTITUCE II.

- Může požadovat uznání/výkon v rozsahu, ve kterém je poskytla oprávněnému
- Musí poskytnout všechny dokumenty dokazující, že byly splněny podmínky a že fakticky tyto výdaje na oprávněného vynaložila

BUDOUCNOST?

- ◉ V květnu 2003 byly na půdě Haagské konference zahájeny jednání o unifikaci práva v obl. výživného -> výsledkem: Haagská úmluva 2007
- ◉ Spolupráce s EU (paralelně pracovala na nařízení Brusel III.)
- ◉ Tato Haagská úmluva by měla v brzké době nahradit úmluvy z r. 1973

NÁHRADNÍ VÝŽIVNÉ A ČESKÉ PRÁVO

- ◉ V současné době neexistuje platná úprava
- ◉ Historie: 1948 - 1963: zákon o zálohování výživného dětem
- ◉ 2005 - návrh zákona o náhradním výživném, prezident ho vetoval
- ◉ V pol. roku 2006 existoval v právním řádu ČR příspěvek na výživu, poskytovaný na základě zák. č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti (limitující faktor: výše životního minima)
- ◉ Současnost: trvalé snahy levice prosadit tento institut

SLOVENSKÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA

1. 2002 - z. 245/2002 z.z., o náhradnom výživnom a Fonde náhradního výživného - účinný pouze měsíc (problematické financování)
2. 2004 - z. 452/2004 z.z., o náhradnom výživnom - svěření agendy náhradního výživného správnímu orgánu, řízení se protahuje (musí být prověřena pravost materiálů předložených spr. orgánům)
3. 2008 - z. 201/2008 - současná úprava

SLOVENSKO - NÁROK NA NV

- Povinný neplatí výživné a vykonávací řízení trvá alespoň 3 měsíce nebo oprávněnému nevznikl nárok na sirotčí (výsluhový) důchod (resp. důchod je menší než minimální výše výživného)
- Oprávněná osoba musí mít trvalý pobyt na území SR, zdržovat se tam a její průměrný měs. příjem nesmí za posl. 6 měs. přesáhnout 2,2nás. životního minima
- Dítě musí řádně plnit povinnou školní docházku
- Max. do výše 1,2nás. životního minima

- Jestliže se povinný zdržuje v cizině, je podmínka trvání vykonávacího řízení zachována, jestliže je návrh na uznání a výkon rozhodnutí postoupen příslušnému zahraničnímu orgánu, což musí oprávněná osoba doložit do 3 měs. od postoupení návrhu (musí to potvrdit Centrum pro mezinárodněprávní ochranu dětí a mládeže, které činí úkony v oblasti vymáhání výživného podle mezinárodních smluv)

PŮSOBNOST ÚŘADU PRÁCE, SOCIÁLNÍCH VĚCÍ A RODINY

- Rozhoduje o nároku na NV, jeho trvání, zániku, snížení/zvýšení výšky NV, zastavení výplaty, povinnosti vrátit neprávem vyplacené sumy NV, uložení pokuty za správní delikt
- Vyplácí NV
- Přehodnocuje trvání nároku na náhradní výživné (každých 6 měsíců)
- Projednává přestupky

SPRÁVNÍ DELIKT, PŘESTUPEK

- ◉ Osoba pobírající dávky má vůči Úřadu informační povinnost, povinnost na požádání předložit důkazy rozhodující o trvání nároku na NV -> jestliže je nesplní, dopouští se přestupku
- ◉ Správního deliktu se dopouští jiné správní orgány, které neplní své povinnosti

Díky za pozornost!

